

**UPPFÖLJNING OCH UTVÄRDERING AV DE EKOLOGISKA, EKONOMISKA OCH  
SOCIALA VERKNINGARNA AV HANDLINGSPROGRAMMET METSO**

Mellanrapport II

**FORSKARES OCH INTRESSENTERS SYNPUNKTER OM METSO**

Skogsforskningsinstitutet och Finlands miljöcentral  
Terhi Koskela, Paula Horne och Kimmo Syrjänen

Januari 2006

**Sammanfattning**

Den andra mellanrapporten om uppföljning och utvärdering av åtgärdsprogrammet METSO redogör för vad forskare och intressenter anser om skyddet av mångfalden. Rapporten bygger på sammankomster som ordnats år 2005, enkätblanketter som delats ut under dessa sammankomster samt intervjuer med företrädare för intressenterna.

Synpunkterna gäller i synnerhet genomförandet, uppföljningen och utvärderingen av åtgärdsprogrammet METSO samt hur METSOs åtgärder eventuellt skall tillämpas och skogsskyddet genomföras efter år 2006. **Syftet med rapporten är att på ett så brett plan som möjligt presentera olika åsikter från grupparbeten och diskussioner under mötena, de inlämnade enkätblanketterna samt intervjuerna med intressenter. Synpunkterna som framförs i rapporten är inte gruppernas enhälliga slutledningar och utifrån dem presenteras inga slutsatser eller åtgärdsrekommendationer.** Enkätblankettmaterialet är mycket anspråkslöst och har närmast granskats icke-analytiskt. Åsikterna som sammanställts i mellanrapporten är ett led i den omfattande uppföljning av åtgärdsprogrammet METSOs ekologiska, ekonomiska och sociala verkningar som bygger på olika material och som färdigställs i slutet av innevarande år.

I huvudsak ansåg såväl forskare som intressenter att det behövs ett brett urval av metoder för att trygga mångfalden. Vid valet av skyddsobjekt ansågs det vara av vikt att man utöver ekologiska grunder också tar hänsyn till ekonomiska och sociala aspekter. I synnerhet intressenterna lyfte fram det faktum att man måste ta hänsyn till de verkningar som metoderna för att trygga mångfalden har för samhället; till exempel skyddets verkningar för skogssektorn som helhet, regionala och lokala effekter på sysselsättningen och landsbygdens livskraft. Å andra sidan ansågs det nödvändigt att sätta upp ett mål för skyddet, men att ha ett bestämt antal procent eller hektar som mål för skyddsarealen fick också kritik.

Utvecklandet av naturvärden i ekonomiskogar ansågs av bägge grupperna som en rätt viktig metod att trygga mångfalden, redan på grund av den stora arealen ekonomiskogar. Å andra sidan betraktades restaurering som en betydelsefull metod att trygga mångfalden på vissa objekt, men det framfördes också kritik mot att det saknas mål för restaureringen och uppföljning av effektiviteten.

Man ansåg att det frivilliga skyddet inom handeln med naturvärden, anbudstävlan och samarbetsnätverken får skogsägarna att i större utsträckning godta skyddet samtidigt som den allmänna inställningen till skogsskydd förbättras. Det tidsbundna skyddet kritiserades som en ekologiskt osäker lösning, men å andra sidan framkom också åsikter om att det tidsbundna skyddet fungerar på vissa slag av objekt. Vikten av rådgivning och informerande handledning

betonades, i synnerhet om naturvården och de frivilliga skyddsåtgärderna framöver utgör centrala instrument för att trygga mångfalden.

Ur ekologiskt perspektiv ansågs mer vidsträckta skyddsområden ofta vara bättre än små, men skyddet av vissa små livsmiljöer som exempelvis vårdbiotoper betraktades som en viktig del av tryggheten av mångfalden. Att objekten ligger i närheten av andra skyddade områden ansågs som en väsentlig faktor vid planeringen och upprättandet av ett nätverk för skyddsområden.

METSO uppskattades inverka positivt på den allmänna inställningen till skogsskydd, i synnerhet bland skogsägarna. En åsikt var att en av de största framgångarna med METSO är att attityderna till skyddet har utvecklats i en positivare riktning.

När det gäller uppföljningen av programmet METSO förväntade man sig en granskning av bl.a. hurdana objekt som kan skyddas med hjälp av METSOs metoder, huruvida dessa objekt avviker från de objekt som skyddats tidigare samt vilka ekologiska helhetseffekter åtgärderna har. Det ansågs viktigt att klargöra följderna av restaurering och tidsbundet skydd. Man lyfte också fram utredandet av kostnadseffektiviteten hos metoderna att trygga mångfalden. I fråga om behoven att följa upp och utvärdera de ekonomiska och sociokulturella verkningarna togs de samhälleliga verkningarna upp på ett brett plan; bl.a. verkningarna för virkesproduktionen, sysselsättningen, landsbygdens livskraft samt användningen av skogarna för rekreation.